

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2024-08-27

FöredragningsPM
Dnr: 23RS12764

Organ
Regionstyrelsen

Svar angående förstudie om biosfärinitiativ Hjälmarlandskapet

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att förslaget till svar godkänns som Region Örebro läns svar till Örebro kommun.

Sammanfattning

Örebro kommun har tagit fram en förstudie om biosfärinitiativ Hjälmarlandskapet. Ett biosfärområde är ett geografiskt avgränsat modellområde där nya metoder utvecklas utifrån lokala initiativ och genom lokal samverkan. Ett biosfärområde fungerar som en samverkansmodell där det är möjligt att samla en bedd av myndigheter, näringslivsaktörer och civilsamhälle för att tillsammans identifiera gemensamma hållbarhetsproblem och lösningar. Ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet är lika viktiga aspekter i modellen. Alla organisationer som deltagit i framtagande av förstudien erbjuds nu att inkomma med synpunkter på förstudien.

Förstudien har identifierat sex möjliga fokusområden med ett flertal möjliga insatser inom dessa. De fokusområden som identifierats är Mark- och vattenanvändning, Ekosystem och biologisk mångfald, Lärande och kunskapsbyggnad, Livsmedelsförsörjning, Landsbygdsutveckling och Besöksnäring och friluftsliv.

Initiativet bedöms kunna fungera som en effektiv drivkraft för hållbar regional utveckling i landskapen runt Hjälmaren. I dagsläget är det dock svårt att bedöma exakt hur Region Örebro län kan medverka och/eller bidra till samarbetet. Detta bör avgöras från insats till insats genom fortsatt dialog med Örebro kommun och övriga parter i samarbetet.

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2024-08-27

FöredragningsPM
Dnr: 23RS12764

Ärendebeskrivning

Biosfärområden är en del av Unescos vetenskapliga program *Man and the Biosphere* och är ett mellanstatligt program med syfte att på vetenskaplig grund förbättra relationen mellan människan och dess miljö i lokala sammanhang med stöd av ett globalt nätverk.

Ett biosfärområde är ett geografiskt avgränsat modellområde där nya metoder utvecklas utifrån lokala initiativ och genom lokal samverkan. Ett biosfärområde fungerar som en samverkansmodell där det är möjligt att samla en bedd av myndigheter, näringslivsaktörer och civilsamhälle för att tillsammans identifiera gemensamma hållbarhetsproblem och lösningar. Ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet är lika viktiga aspekter i modellen. Ett biosfärområde utgör inte något juridiskt skydd för mark eller vatten, inga förbud, krav eller inskränkningar i äganderätt, nyttjanderätt eller brukanderätt utöver de som gäller inom de skyddade områden som redan finns i biosfärområdet. Deltagande i biosfärområdet sker helt på frivillig grund.

Hjälmarlandskapet är cirka 494 600 hektar stort och utgörs av de fem kommunerna Arboga, Eskilstuna, Katrineholm, Vingåker och Örebro. I landskapet bor cirka 324 000 invånare.

De globala processer som klimatförändringarna utgör påverkar Hjälmarlandskapet lokalt med förändrade och försämrade förutsättningar för viktiga ekosystemtjänster, exempelvis dricksvattenförsörjning och livsmedelsförsörjning, som det mänskliga välbefindandet i Hjälmarlandskapet är beroende av. Även förutsättningar för vattenrening, skydd mot extremväder, förebyggande av torka och kulturella ekosystemtjänster påverkas negativt av klimatförändringarna. Parallellt med detta pågår krisen med förlust av biologisk mångfald även i Hjälmarlandskapet.

För att det ska vara möjligt att hantera de utmaningar och målkonflikter som Hjälmarlandskapet både har och står inför behövs därför ett sektorsövergripande arbete på landskapsnivå. Biosfärinitiativ Hjälmarlandskapet syftar till att fylla detta behov. Detta görs genom att initiera en bred samverkan mellan myndigheter på lokal, regional och nationell nivå, Branschorganisationer, enskilda näringslivsaktörer och representanter från civilsamhället. Under hösten 2023 har ett antal workshops hållits med representanter för 46 organisationer för att identifiera gemensamma utmaningar och möjligheter. Under processen har även möjliga fokusområden och insatser, geografisk avgränsning och organisation diskuterats. Förstudien är ett resultat

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2024-08-27

FöredragningsPM
Dnr: 23RS12764

av dessa workshops. Förutom workshoparna har även ett stort antal dialoger hållits enskilt mellan biosfärinitiativet och deltagande organisationer.

De fokusområden som biosfärinitiativet föreslås arbeta med är:

- Mark- och vattenanvändning
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Lärande och kunskapsuppbyggnad
- Livsmedelsförsörjning
- Landsbygdsutveckling
- Besöksnäring och friluftsliv

En naturlig följd av det stora antal organisationer som har deltagit är att förstudien är relativt bred och innehåller en mängd möjliga insatser. Förstudien ska därför inte läsas som en beslutad verksamhets- eller projektplan utan den beskriver de behov som har identifierats samt en ambition och viljeinriktning om hur behoven kan omhändertas. Vilka insatser som genomförs kommer att beslutas i en behovsdriven process inom biosfärkandidatorganisationen tillsammans med olika samverkanspartners. Under våren 2024 bildades den ideella föreningen Hjälmarsamarbetet. Under förutsättning att biosfärinitiativet uppnår kandidatstatus kommer föreningen föreslås utgöra huvudman för kandidatområdet.

Bedömning

Se förslag till svar.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Upprättande av ett biosfärområde för Hjälmarlandskapet kan på sikt få positiva konsekvenser för samtliga perspektiv då samarbetet bedöms kunna vara ett effektivt verktyg för det regionala utvecklingsarbetet.

Ekonomiska konsekvenser

Beslut om svar bedöms inte ge några ekonomiska konsekvenser för Region Örebro län. Genomförande av insatser inom samarbetet kan bli fråga för beslut om finansiering av dessa men det kommer då hanteras som separata beslut.

Uppföljning

Beslutet följs upp inom löpande arbete på förvaltning Regional utveckling

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2024-08-27

FöredragningsPM
Dnr: 23RS12764

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2024-08-27

Förslag till svar

Förstudie Biosfärinitiativ Hjälmarslandskapet

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Örebro kommun